

Forskningsammanfattning: Partnerresultat över hela Europa

Viktiga insikter om digital inkludering av utsatta grupper i hela Europa – Grunder för INCLUDE ME+ utbildningsprogrammet (2025)

www.includemedia.eu

This work is licensed under

Creative Commons
Attribution-NonCommercial-
ShareAlike 4.0 International

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them

01

Sida 3

Introduktion

02

Sida 4

Metodik

03

Sida 7

Vad är inkluderande media

04

Sida 13

Respektfull
samexistens och
hatpropaganda

05

Sida 19

Social inkludering
genom digitala
medier

06

Sida 26

Lärdomar,
utmaningar och
möjligheter

07

Sida 30

Slutsatser om digital
inkludering
för utsatta
samhällen,
migranter och
flyktingar

08

Sida 32

Slutliga förslag
relaterade till
arbetet med
kompetenser och
färdigheter

I N N E H Å L L

01

Introduktion

INCLUDE ME+ använder inkludering genom medling som grund för att utveckla ett nytt utbildningsprogram. Projektet syftar till att stärka högre utbildningsinstitutioner, digitala medieleverantörer, civilsamhällsorganisationer och studenter i deras roll som ansvarsfulla och aktiva samarbetspartners i formandet av digitala mediers framtid. På så sätt bidrar projektet till ökad inkludering, delaktighet och fredsbyggande i Europa.

Denna rapport utgör en del av arbetspaket 2, som fokuserar på att identifiera de mest avgörande elementen i arbetet med digital inkludering av utsatta grupper. Rapportens syfte är att samla centrala komponenter som kan fungera som underlag för diskussion och reflektion kring den komplexa process som digital inkludering innebär, med särskilt fokus på grupper som riskerar att uteslutas, såsom flyktingar och migranter.

Genom att identifiera dessa element skapas en baslinje som möjliggör utveckling av nya idéer för innehållsskapande. Detta sker i samverkan med innehållsskapare samt nyckelinstitutioner, såsom högre utbildningsinstitutioner och civilsamhällsorganisationer (CSO:er).

Resultaten i denna rapport utgör grunden för utbildningsprogrammet IncludeMe+.

Denna rapport är en sammanställning av huvudresultaten från rapporten med fokus på den europeiska kontexten och 7 nationella rapporter (Danmark, Finland, Tyskland, Irland, Spanien, Turkiet, Ukraina) som tagits fram av IncludeMe+-projektpartnerna inom ramen för en skrivbordsforskning som genomfördes mellan maj och december 2024.

För genomförandet av denna studie om digitala medier och inkludering har projektpartnerna **tillämpat en kvalitativ metodansats. Metoden kombinerar en litteraturöversikt med djupintervjuer med experter inom området.** Syftet med denna ansats är att säkerställa en omfattande och välgrundad analys som förenar en översikt av det aktuella kunskapsläget med fördjupade insikter baserade på experternas specialiserade kompetens.

Genom denna metod skapas ett stabilt analytiskt underlag för fortsatt utveckling och reflektion inom projektet.

Litteraturöversikt sidan 5

Djupgående intervjuer sidan 5

Datatriangulering och analys sidan 6

Litteraturöversikt

För det första genomfördes en systematisk litteraturöversikt med målet att förstå det aktuella forskningsläget om digitala medier och inkludering i 7 länder, i alfabetisk ordning: Danmark, Finland, Tyskland, Irland, Spanien, Turkiet, Ukraina. En rapport om den bredare europeiska kontexten ingår också.

Denna process
skedde i flera
faser:

01

Sökning och samling av källor:

Akademiska databaser, institutionella och policydokument, studier av myndigheter och oberoende instanser, rapporter

02

NGO:er specialiserade i:

NGO:er specialiserade på digitala rättigheter och media, samt vetenskapliga publikationer i specialiserade tidskrifter, konsulterades.

03

Urval och klassificering:

Inklusions- och exklusionskriterier fastställdes för att välja ut de mest relevanta studierna, med prioritet på de som specifikt behandlade ämnet digitala medier samt frågor relaterade till representation och deltagande av grupper som riskerar uteslutning.

04

Analys och syntes av information:

En kritisk och jämförande läsning av de utvalda källorna genomfördes, där viktiga trender, utmaningar och möjligheter kring digital inkludering identifierades. Resultaten organiserades i tematiska kategorier för att underlätta analys och diskussion.

Djupgående intervjuer

För att komplettera litteraturöversiktens resultat och berika forskningen med expertperspektiv genomfördes semistrukturerade intervjuer tillsammans med tre experter per partnerorganisation inom digital kommunikation och social inkludering.

De semistrukturerade intervjuerna utformades för att i större detalj utforska deltagarnas uppfattningar, erfarenheter och analyser i relation till inkluderingen av grupper som riskerar uteslutning i digitala medier. Frågor som hinder för att få tillgång till information, representationen av

dess grupper i den digitala sfären och initiativ som syftar till att uppmuntra deras aktiva deltagande togs upp.

Datatriangulering och analys

Kombinationen av dessa två metodologiska strategier – litteraturöversikt och djupgående intervjuer – möjliggjorde en triangulering av data som stärker studiens validitet och tillförlitlighet.

Informationen från litteraturöversikten tjänade som grund för att kontextualisera och kontrastera experternas åsikter och erfarenheter, vilket gjorde det möjligt att identifiera konvergenser, divergenser och nya reflektionslinjer. Detta heltäckande tillvägagångssätt erbjuder inte bara en uppdaterad diagnos av inkludering i digitala medier, utan ger också värdefulla insikter för

utveckling av strategier och policyer som främjar en mer rättvis representation av under-representerade grupper i den digitala miljön.

För att samordna parternas arbetssätt hölls en workshop med fokus på att tydliggöra innehåll, metodik och gemensam rapportstruktur.

Den nationella rapportstrukturen, som denna sammanställning kommer att följa, inkluderar:

01

Vad är inkluderande digitala medier?

- Definition och omfattning enligt nationella data (experter, artiklar, etc.)
- Digitala mediers roll i att främja mångfald och inkludering

02

Respektfull samexistens i digitala medier

- Främja respektfulla interaktioner online
- Att hantera hatpropaganda och trakasserier på nätet
- Att bygga digitala gemenskaper baserade på ömsesidig respekt

03

Social inclusion genom digitala medier

- Digital klyfta och social ojämlikhet
- Tillgänglig design och principer för universell design
- Stärkande marginaliserade samhällen genom digitala plattformar

04

Lärdomar, utmaningar och möjligheter

- Initiativ på nationell nivå, erfarenheter och påverkan, lärdomar.
- Framtida trender och riktningar
- Lärdomar och framgångsfaktorer

05

Slutsatser

- Sammanfattning av viktiga fynd
- Konsekvenser för PAR

Projektpartnererna anpassade skrivbordsforskningen till både den geografiska och tematiska kontexten. Rapporten sammanfattar och strukturerar det insamlade materialet samt de viktigaste diskussionerna från nationella och europeiska kontextrapporter.

03

Vad är inkluderande media?

3.1 Tidigare koncept: Digital inkludering och intersektionell diskriminering

Innan man introducerar definitioner av inkluderande digitala medier och potentialen i digitala medier i termer av inkludering, är det viktigt att ta upp begreppet digital inkludering.

Vad är digital inkludering?

FN definierar digital inkludering som "jämlik, meningsfull och säker tillgång till användning, ledning och design av digitala teknologier, tjänster och tillhörande möjligheter för alla, överallt.

I detta avseende erkänner den europeiska deklarationen om digitala rättigheter och principer för det digitala decenniet, kapitel II – Solidaritet och inkludering: "Teknologi bör användas för att föra människor samman, inte för att splittra dem. Den digitala omvandlingen bör bidra till ett rättvist och inkluderande samhälle och ekonomi och bör

gynna alla människor. Det bör gynna alla, uppnå könsbalans och särskilt omfatta äldre, personer som bor på landsbygden, personer med funktionsnedsättningar eller marginaliserade, utsatta personer samt de som agerar för deras räkning. Den bör också främja kulturell och språklig mångfald".¹

¹ European Declaration on Digital Rights and Principles for the Digital Decade [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023C0123\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023C0123(01))

Det är viktigt att nämna att en del av den litteratur som konsulterats och de experter som intervjuats introducerade ett nyckelelement i digital inkludering som inte uttryckligen nämns i någon av de tidigare definitionerna och är avgörande för utvecklingen av strategier för att främja digital inkludering. Detta nyckelelement är intersektionalitet. Litteratur och experter påpekade att mönster av diskriminering och ojämlikhet som förekommer i den fysiska sfären reproduceras och replikeras i det virtuella rummet:

"Det finns diskriminering, rasism och trakasserier på sociala nätverk eftersom de speglar vad vi upplever som samhälle. Den virtuella världen blir en spegel, en reflektion, av den fysiska världen".

På så sätt förstås att överlappningen av ojämlikhetssituationer (intersektionalitet) förhindrar utövandet av en hälsosam "mediediet" och detta möjliggör att tänka på det utrymme där varje person (beroende på sina privilegier / ackumulering av ojämlikheter) får tillgång till, producerar, konsumerar innehåll och relaterar till varandra i den digitala sfären.

Vad är intersektionell diskriminering?

Begreppet intersektionell diskriminering definieras av Europarådet² som "återspeglning av förståelsen att samspelet mellan två eller flera diskrimineringsgrunder kan skapa en nackdel som är kvalitativt annorlunda än hur dessa grunder fungerar separat".

Begreppet intersektionell diskriminering definieras av Europarådet som ett sätt att förstå hur samspelet mellan två eller flera diskrimineringsgrunder kan skapa en nackdel som är kvalitativt annorlunda än hur dessa grunder verkar var för sig. Detta skiljer sig från multipel diskriminering, som är en övergripande term för situationer där diskriminering sker på flera grunder utan att nödvändigtvis beakta samspelet mellan dem. Vid

intersektionell diskriminering betonas i stället att grunderna samverkar på ett synergistiskt sätt. Diskrimineringsgrunder såsom ålder, kön, hudfärg, inkomst, religion och sexuell läggning kan överlappa varandra och tillsammans leda till särskilda former av diskriminering. Ett exempel är hatpropaganda som riktas mot svarta homosexuella kvinnor, där flera diskrimineringsgrunder samverkar och förstärker utsattheten.

² Council of Europe <https://www.coe.int/en/web/committee-antidiscrimination-diversity-inclusion/intersectional-discrimination>

3.2 Definitioner av inkluderande digital media

Nationella rapporter speglar rikedom och mångfald i förståelsen av fenomen relaterade till digitala medier och inkludering. Detta sträcker sig även till definitionen av inkluderande digital media i sig. Det finns likheter och skillnader i definitionerna.

Gemensamma element inkluderar:

01

Tillgänglighet för alla:

Alla tre definitioner betonar att digital media är tillgänglig för alla, oavsett förmågor eller bakgrund.

02

Mångfald och inkludering:

Varje definition lyfter fram behovet av att representera marginaliserade eller underrepresenterade grupper och säkerställa rättvist deltagande.

03

Eliminering av hinder:

De inser alla vikten av att undanröja hinder – vare sig teknologiska, samhälleliga eller systemiska – för att främja en inkluderande digital miljö.

04

Främjande av olika perspektiv

Definitionerna betonar behovet av digitalt innehåll som speglar ett brett spektrum av röster, inklusive minoriteter.

Några skillnader:

01

Vissa definitioner fokuserar på digital transformation och experters och forskares roll i att förespråka inkludering. Även om tillgänglighet nämns är betoningen bredare, vilket belyser behovet av olika perspektiv i digitala miljöer.

02

Andra definitioner pekar på vikten av nationella policyramar, som aktivt formar inkludering inom public service-sändningar.

03

Andra definitioner ger en mer detaljerad och heltäckande metod, där teknologiska hinder, socioekonomisk inkludering och undvikande av stereotyper uttryckligen tas upp. Den går bortom representation, betonar integrationen av mångfald i alla aspekter av digitala medier och uppmuntrar aktivt deltagande från marginaliserade grupper.

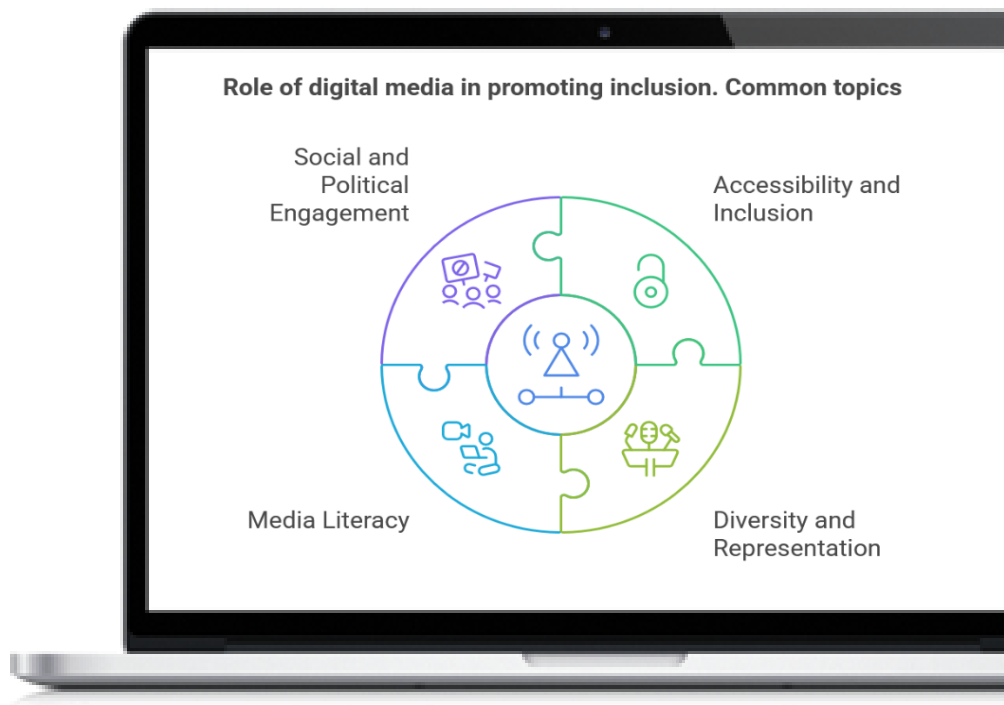
För denna rapport kommer egenskaperna hos inkluderande digitala medier att definieras enligt följande: Inkluderande digitala medier är digitala plattformar, verktyg och innehåll utformade för att säkerställa lika tillgång till information och deltagande för alla människor, oavsett förmåga, identitet, etnicitet, kön, ålder eller socioekonomisk status. De bygger på att ta bort teknologiska och sociala hinder, vilket säkerställer att digitala miljöer är tillgängliga, mångsidiga och representativa för alla samhällen.

Dessa medier bör inte bara spegla mångfald, utan aktivt integrera den i sin design, produktion och

spridning, främja rättvisa, representation av grupper som riskerar att uteslutas och respekt för mångfald av perspektiv. De bör också stödjas av regelverk och policyer som främjar inkludering i det digitala ekosystemet, och främjar metoder som minskar den digitala klyftan och undviker spridning av stereotyper, fördomar och ojämlikheter.

I slutändan strävar inkluderande digitala medier till att skapa en tillgänglig, deltagande och rättvis digital miljö där alla människor kan uttrycka sig, bidra och dra nytta av det

3.3 Digitala mediers roll i att främja mångfald och inkludering

Gemensamma element inkluderar:

01

Tillgänglighet och digital inkludering

- Betoning på behovet av tillgänglighet till digitala plattformar, vilket säkerställer att alla individer kan vara en del inte bara som konsumenter utan även som innehållsskapare. Kopplingen mellan digitala mediers roll i att främja medborgerligt engagemang och utbildning.

02

Mångfald och representation

- Fokusera på att öka representationen för marginaliserade grupper i digitala medier.
- Mediernas roll i att forma sociala och kulturella perspektiv.

03

Digital läskunnighet och kritiskt tänkande

- Prioritet på att investera och utveckla digitala läskunnighetsfärdigheter för att effektivt navigera i onlinemiljöer.
- Risker som algoritmdriven innehållspersonalisering och användning av desinformation som kan förstärka fördomar och stereotyper.

04

Digitala mediers roll i socialt och politiskt engagemang

- Identifiering av digitala mediers potential att främja dialog, politisk aktivism och medvetenhet om sociala frågor.

Följande tabell visar de viktigaste egenskaperna och potentialen hos digitala medier när det gäller inkludering för varje analyserat land.

	Huvuddrag	Potential
 Spanien	Omedelbar tillgång till information, interaktivitet mellan publiken, personalisering av innehåll, risk för desinformation och falska nyheter, demokratisering av media och framväxande format (poddar, streaming).	Stark potential för oberoende digitala medier och publikdeltagande men står inför risker som desinformation, polarisering och digital fragmentering.
 Europeiska Unionen (EU)	Digitala verktyg kan främja sociala rörelers aktivitet, medling, fredsbyggande och aktivism, men också risker för desinformation.	Kan vara ett kraftfullt verktyg för att främja mångfald, inkludering och varaktig fred, medborgar-engagemang och konflikt-lösning, men det digitala ekosystemet kan också sprida desinformation och falska nyheter.
 Tyskland	Media spelar en nyckelroll i att forma åsikter, politisk diskurs och kulturell förståelse.	Kan vara en drivkraft för demokratiskt deltagande och inkludering om olika perspektiv är tillräckligt representerade.
 Turkiet	Digitala plattformar kan främja representation, kulturell dialog och utbildningsmedvetenhet om inkludering.	Potential att koppla samman olika etniska och sociala grupper, stärka minoriteters rättigheter och erbjuda tillgänglig digital utbildning.
 Danmark	Digital media i Danmark fungerar som en plattform för att främja mångfald och inkludering genom att förstärka röster från underrepresenterade grupper	Starka mediepolicier säkerställer inkludering och social sammanhållning genom mångsidigt berättande.
 Irland	Digitala läskunnighetsprogram för marginaliserade grupper; Fokusera på digital tillgänglighet.	Att förbättra digitala färdigheter kan minska ojämlikhet och främja ekonomisk inkludering.
 Finland	Digital media är ett verktyg för utbildning, kritiskt tänkande och medborgerligt engagemang.	Ett välutvecklat medielandskap kan främja informerade medborgare och social sammanhållning.

De olika rapporterna visar de många perspektiven och tillvägagångssätten kring sociala medier som ett kraftfullt verktyg för att öka mångfald och inkludering. Den gemensamma utmaningen mellan dem är balansen mellan tillgänglighet, mångfald och att minska riskerna för att upprepa sociala och ekonomiska ojämlikheter/stereotyper, desinformation och polarisering.

Respektfull samexistens och hatpropaganda

4.1 Att främja respektfulla digitala interaktioner

Den europeiska kontexten och nationella rapporter visar på ländernas erfarenheter av att främja respekt och inkludering inom digitala medier. De viktigaste elementen som identifieras i dessa rapporter inkluderar rättsliga ramar, utbildning och digital läskunnighet, insatser för social inkludering, digitalt engagemang i samhällen samt effekterna av hatpropaganda och nättrakasserier.

Gemensamma element mellan länder

01

Gemensamma element mellan länder

- Alla rapporter visar på existensen av en rättslig ram eller rättsliga mekanismer för att hantera hatpropaganda och säkerställa ansvarstagande för onlinebeteende. På europeisk nivå har EU infört lagstiftning som Digital Services Act (DSA), direktivet om företagens hållbarhets due diligence och AI-lagen, som håller onlineplattformar och företag ansvariga för att mildra och förebygga hatpropaganda online. På nationell nivå tar alla strafflagar upp hatpropaganda.
- På samma sätt identifierar alla rapporter utmaningarna med att upprätthålla reglerna. Det är ett faktum att hatpropaganda ofta sprids nästan fritt på grund av brist på övervakning, brist på användning av särskilda verktyg för att identifiera och eliminera skadligt innehåll samt förekomsten av anonymitet. Det är oerhört oroande att hatpropaganda och andra former av diskriminering ökar på den digitala marknaden samt att nättrakasserier existerar/ fortsätter. Nättrakasserier drabbar människor oproportionerligt på grund av kön, hudfärg, sexuell läggning, religion eller andra identitetsrelaterade faktorer. Å andra sidan är det intressant att notera debatten mellan yttrandefrihet och reglering av skadligt tal som pågår i Europeiska unionen och Turkiet.
- Några identifierade strategier för att hantera hatpropaganda, desinformation med mera inkluderar användning av vänliga påminnelser om diskussionstonen; erkännande av negativ kritik och faktabaserade förtydliganden med respektfull ton, uppriktighet och ärlighet i kommunikationen från moderatörer till allmänheten.

Utbildning och digital läskunnighet som en pelare för respektfullt onlineengagemang

- nReports betonar utbildning om digitalt medborgarskap, med målet att främja ansvarsfullt digitalt engagemang och bekämpa desinformation. Finland och Danmark är pionjärer i att integrera mediekunskap i sin utbildningspolitik. Trots detta har införandet av dessa åtgärder inte stoppat förekomsten av hatpropaganda eller digitala trakasserier, eftersom

Digitala medier, social inkludering och marginaliserade samhällen

- Digitala mediers nyckelroll i att förstärka marginaliserade röster samtidigt som risken för att förstärka ojämlikheter erkänns. Det är ett ambivalent fenomen där juridisk ansvarsskyldighet från digitala plattformar, samhällsengagemang, digital läskunnighet, digital klyfta och aktivt engagemang från innehållsskapare är nyckeln.

Potentialen i digitala medier när det gäller kulturell diplomati och civil dialog lyfts också fram. Det finns ett positivt resultat av att använda digitala plattformar för att främja samexistens mellan etniska och religiösa grupper. Alla rapporter erkänner dock att det finns en digital klyfta som särskilt påverkar grupper i sårbara situationer.

Country-Specific Characteristics and key challenges

	Fokusområden	Viktiga utmaningar
 Spanien	Skydd av digitala rättigheter och bekämpning av desinformation. Digital media som ett verktyg för inkludering och mångfald; Vikten av mediekunskap.	Digitala plattformar kan förstärka fördomar och ojämlikheter. Att främja ansvarsfulla digitala influencers för att motverka hatberättelser.
 Europeiska Unionen (EU)	Rättsliga ramar för att reglera hatpropaganda och främja respekt online.	Onlineanonymitet driver intolerans och uppvigling till våld. Att upprätthålla regler och balansera yttrandefrihet och hatpropaganda är fortfarande utmanande.
 Tyskland	Betoning på tydlig kommunikation för att förebygga missförstånd och främja empati.	Behov av ett bredare samhälleligt engagemang för respektfull digital diskurs.
 Turkiet	Uppmuntrar civil dialog och kulturell diplomati genom digitala plattformar. Introducerar digital medborgarskapsutbildning.	Att balansera yttrandefrihet med reglering av hatpropaganda är fortfarande en utmaning. Ökat samarbete mellan regering och NGO:er för att följa trender med hatpropaganda.
 Danmark	Digital dannelsesintegrerar att lära ut respektfullt onlineengagemang.	Pågående insatser för att säkerställa dess effektivitet i att minska trakasserier online.
 Ireland	Digital inkluderingsprogram syftar till att minska den digitala klyftan för marginaliserade grupper.	Anonymitet online ökar risken för rasism och främlingsfientlighet. Marginaliserade grupper har svårt med digital tillgång och läskunnighet. Skillnader i språk- och kulturnormer försvårar identifiering och reglering av skadligt beteende
 Finland	Lagar och policyer stödjer social inkludering och demokrati i digitala rum.	Hatpropaganda mot journalister ökar, och rättsliga åtgärder är svåra att driva. Att utöka konstbaserade motberättelser för att hantera hatpropaganda.

Effektiva strategier för att främja respektfull digital samexistens kräver ett helhetsgrepp där utbildning, offentliga policyer och stöd från offentliga förvaltningar eller samhällsengagemang (med aktivt deltagande och bidrag från dem som befinner sig i en sårbar situation) spelar en stor roll. Å andra sidan måste yttrandefriheten balanseras med ansvar (från plattformar och individer), samtidigt som digital läskunnighet förbättras för att göra det möjligt för människor att kritiskt analysera den information de konsulterar och/eller skapar, samt hantera onlineinteraktioner

4.2 Att bygga digitala gemenskaper baserade på ömsesidig respekt. Att stärka marginaliserade samhällen genom digitala plattformar.

Nationella rapporter har identifierat flera erfarenheter utvecklade för att främja inkluderande, respektfulla och utbildande digitala miljöer.

De olika länderna är beroende av specifika offentliga policys, några av dem relaterade till strategier för att övervinna den digitala klyftan; samarbete mellan olika offentlig-privata och samhällsbaserade organisationer är avgörande för skapandet av digitala gemenskapsbaserade upplevelser. Exempel på dessa erfarenheter är:

Inkludering och respekt:

01

Danmark främjar inkludering genom plattformar som Mødrehjælpen och Børns Vilkår, som skapar stödjande digitala utrymmen för utsatta samhällen och barn.

02

Irland betonar digitalt medborgarskap och uppmuntrar ömsesidig respekt i onlinegemenskaper.

03

Spanien stödjer modererade diskussionsutrymmen och utbildning av innehållsskapare för att förebygga stereotyper.

04

I Tyskland har digitala plattformar och sociala medier med koppling till grannskapet blivit mångsidiga, ständigt föränderliga platser för att främja kontakter. Dessa plattformar gör det möjligt för individer att knyta kontakter, dela information och delta i lokala initiativ, ofta genom att överbrygga klyftor mellan olika sociala grupper och främja en känsla av gemenskap.

05

#ATodoColor-kampanjen lanserades för att bekämpa hatpropaganda riktad mot migranter och andra marginaliserade grupper i digitala medier. Med insikt om ungas avgörande roll ger kampanjen dem möjlighet att inte bara konsumera innehåll utan också bli skapare av budskap som förespråkar tolerans, jämlikhet och respekt.

Digital utbildning och professionell utveckling:

01

Tysklands "UndiMeS"-program erbjuder flexibel och modulär digital utbildning för lärare som kombinerar mikroinlärningsenheter med en praktikgemenskap, vilket stärker deras förmåga att engagera sig med elever i den digitala eran.

02

Turkiets BTK och samarbeten med utbildningsinstitutioner erbjuder strukturerad utbildning i onlineetikett, säkerhet och etiskt digitalt beteende.

03

Digital4All fokuserar på att stärka universitetens kapacitet att utforma och leverera inkluderande digitala lärandeupplevelser

Digital säkerhet och medvetenhet:

01

Turkiet integrerar digital etikutbildning i nationella program och universitetsläroplaner.

02

Spanien och Irland förespråkar ansvarsfullt onlinebeteende genom strukturerade diskussioner och initiativ.

03

Børns Vilkår (Barnens Hälsa) fokuserar på att skapa trygga platser för barn online och främjar utvecklingen av respektfulla och inkluderande digitala rum.

04

#ATodoColor-kampanjen lanserades för att bekämpa hatpropaganda riktad mot migranter och andra marginaliserade grupper i digitala medier. Med insikt om ungas avgörande roll ger kampanjen dem möjlighet att inte bara konsumera innehåll utan också bli skapare av budskap som förespråkar tolerans, jämlikhet och respekt.

05

Social inkludering genom digitala medier

5.1 Digitala klyftor och ojämlikheter

Den digitala klyftan är fortfarande en betydande utmaning i olika europeiska länder och påverkar olika sociala grupper och geografiska områden, särskilt på landsbygden - enligt UNESCO-rapporten "Digital inkludering för lågutbildade och lågläskunniga personer. En landskapsöversikt"³

De största hindren för att öka digital inkludering är:

- brist på infrastruktur
- låga inkomster och oöverkomliga priser
- brist på digitala kompetenser och digitala färdigheter (brist på grundläggande läskunnighet och digital kompetens)
- brist på incitament att använda digitala verktyg, vilket är känt som brist på appropriering av internet. Detta kan bero på brist på kulturell och social acceptans av internetanvändning, brist på medvetenhet och förståelse för internet, eller att digitalt innehållet inte uppfattas som attraktivt.

Ojämlik tillgång till teknik bidrar till att upprätthålla uteslutning av vissa grupper. Skillnader i tillgång till och användning av informations- och kommunikationsteknik begränsar deras möjligheter till fullt deltagande i det digitala samhället.

Sociala nätverk och socialt kapital påverkar digital inkludering avsevärt

³ Zelezny-Green, R, Vosloo, S, Conole, G & Curran, S (eds) 2018, A landscape review: digital inclusion for low-skilled and low-literate people, UNESCO, Paris, <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000261791>

Tre typer av digitala klyftor identifieras:

01

En första digital klyfta fokuserade på tillgången till teknik. Tillgången till teknik är beroende av människors socioekonomiska situation i samhället. I denna mening gäller att ju sämre den socioekonomiska situationen är, desto större svårigheter är det att få tillgång till teknik och den infrastruktur som krävs för att använda den: tillgång till dator, tillgång till internetuppkoppling, kvalitet på teknologiskt material eller underhåll av tekniken.

02

Den andra digitala klyftan är kopplad till "attityder till teknik, motivation att använda den eller upplevd svårighet eller nytta".

03

Den tredje digitala klyftan är kopplad till approprieringen av teknik, dess användning och de "ojämlika möjligheterna för människor att dra nytta av ny teknik".

EU har utformat en specifik strategisk ram för att möta den digitala klyftan. Europaparlamentet betonade i resolutionen den 13 december 2022 om den digitala klyftan de sociala skillnader som digitaliseringen skapar behovet av att ta itu med den digitala klyftan och den ekonomiska uteslutningen av sårbara sociala grupper så att den digitala omvandlingen inte lämnar någon utanför, särskilt de som löper störst risk att sakna de digitala färdigheter de behöver för att utnyttja digitaliseringens potential för både offentligt och privat tjänster, för att möjliggöra inkludering av alla medborgare i det digitala samhället, oavsett inkomst, social situation, geografisk plats, hälsa eller ålder. Inom denna ram lanserade EU strategin Digital Decade 2030 och den europeiska deklarationen om digitala rättigheter och principer, som fastställer EU:s åtagande "för en säker, trygg och hållbar digital omvandling som sätter människor i centrum, i linje med EU:s kärnvärden och grundläggande rättigheter".

Inom denna ram erkänner landsrapporter förekomsten av en digital klyfta bland utsatta grupper, såsom migranter och flyktingar med låg socioekonomisk status. Den digitala klyftan mellan migranter och flyktingar formas av intersektionell diskriminering, vilket innebär en kombination av faktorer som kön, ålder, socioekonomisk status, akademisk nivå, språkkunskap, digital läskunnighet, sociala nätverk eller socialt kapital, vilka alla påverkar deras tillgång, användning och appropriering av digitala teknologier. Kön spelar en avgörande roll, eftersom migrant- och flyktingkvinnor ofta möter

ytterligare hinder på grund av kulturella normer, familjeansvar och begränsad ekonomisk självständighet, vilket begränsar deras exponering för och självförtroende i att använda digitala verktyg. Ålder påverkar också digital inkludering, där yngre migranter generellt är mer bekanta med teknik, medan äldre kan ha svårt på grund av brist på tidigare digital erfarenhet och lärandemöjligheter.

Socioekonomisk status är en avgörande faktor eftersom migranter med lägre inkomster ofta saknar tillgång till pålitliga internetuppkopplingar och utbildning i digital läskunnighet, vilket begränsar deras möjlighet att få maximal nytta av internet och de resurser som finns där. Akademisk nivå påverkar dessutom digitala färdigheter. De med högre utbildning är mer benägna att snabbt anpassa sig till digitala miljöer, medan personer med begränsad skolgång kan ha svårigheter att navigera på internet, särskilt om de har språkbarriärer.

Sociala nätverk och socialt kapital påverkar digital inkludering avsevärt. Starka sociala kontakter hjälper migranter att få stöd i att lära sig digitala färdigheter och få tillgång till onlinemöjligheter, medan de med begränsade nätverk kan ha svårt att integrera sig digitalt, vilket förstärker social och ekonomisk exkludering. Sociala medieplattformar kan fungera som viktiga verktyg för kommunikation, jobbsökande och tillgång till viktiga tjänster, men ojämlik tillgång till dessa nätverk fördjupar ytterligare den digitala klyftan.

I slutändan avgör korsningen av dessa faktorer (intersektionell diskriminering) hur migranter och flyktingar kan engagera sig i den digitala världen. Utan riktade åtgärder för att överbrygga detta gap riskerar de att marginaliseras ytterligare, vilket begränsar deras tillgång till utbildning, sysselsättning och viktiga offentliga tjänster. Omfattande digitala inkluderingsstrategier som tar itu med dessa ojämlikheter är avgörande för att säkerställa deras fulla deltagande i samhället.

Nationella rapporter visar att länder har infört olika policyer och tillvägagångssätt för att hantera den digitala klyftan, med fokus på tillgång till uppkoppling och enheter, förbättrade digitala färdigheter och främjande av digitalt engagemang. I Danmark, trots sin avancerade digitala infrastruktur, påverkar den digitala klyftan fortfarande äldre befolkningar och personer med lägre socioekonomisk status. Telecentre Danmark spelar en avgörande roll i att överbrygga detta gap genom att erbjuda digital läskunnighet, utbildning och tillgång till teknik för underbetjänade grupper. Finland använder digitala medier för att främja social inkludering genom att erbjuda plattformar för utbildning, kommunikation och medborgerligt engagemang. Digitala ojämlikheter kvarstår dock, med skillnader i tillgång, färdigheter och attityder till teknik som fortsätter att förvärpa social exkludering, vilket understryker behovet av initiativ som förbättrar digital läskunnighet och säkerställer rättvis tillgång till resurser.

Ukraina står inför betydande utmaningar på landsbygden och bland äldre befolkningar, där begränsad tillgång till höghastighetsinternet och digitala enheter begränsar deltagandet i den digitala ekonomin och samhället. I Tyskland representerar 2019 års Digital Pact for Schools ett stort steg mot att stärka den digitala infrastrukturen inom utbildningen, genom att tillhandahålla finansiering och stöd för att uppgradera teknologin i skolor för att överbrygga den digitala klyftan bland eleverna. I Spanien speglas sociala ojämlikheter offline i den digitala världen, vilket leder till det som har beskrivits som "digital stratifiering", vilket särskilt påverkar migranter och flyktingar som står inför ekonomiska svårigheter. Språkbarriärer, brist på digitala färdigheter och begränsad tillgång till enheter och uppkoppling gör integration och tillgång till viktiga tjänster svårare för dessa grupper.

Irlands nationella digitala strategi tar itu med flera aspekter av den digitala klyftan genom att säkerställa tillgång till bredband och höghastighetsinternet för låginkomst- och landsbygdssamhällen samtidigt som den

säkerställer tillgång till bredband och höghastighetsinternet för låginkomsttagare och landsbygdssamhällen samtidigt som den också erbjuder digital läskunnighetsutbildning genom Digital Skills for Citizens-programmet. Dessutom görs ansträngningar för att överbrygga klyftan mellan digitala färdigheter och anställningsmöjligheter, särskilt för marginaliserade grupper. Turkiet har tagit ett proaktivt grepp för att minska digitala ojämlikheter genom att utöka infrastrukturen, införa digitala läskunnighetsprogram, erbjuda inkluderande e-förvaltningstjänster och ge riktat stöd till missgynnade grupper för att skapa en mer rättvis digital miljö.

Ett heltäckande, intersektionellt angreppssätt inom en tvärsektoriell strategi är avgörande för att främja digital inkludering bland individer som står inför digital uteslutning. Detta tillvägagångssätt säkerställer att olika aktörer i samhället (offentliga förvaltningar, NGO:er, privata organisationer, digitala plattformar, sociala rörelser, individer,...) samarbetar för att överbrygga den digitala klyftan, övervinna reproduktionen av ojämlikheter i den offline världen och hantera inte bara tillgången till teknik utan också de färdigheter och det självförtroende som krävs för att aktivt och effektivt engagera sig i den digitala världen.

När det gäller att främja tillgång till teknik och internet skulle det vara avgörande för dem som riskerar digital uteslutning att minska kostnaderna för digitala enheter och uppkoppling samtidigt som gratis åtkomstpunkter (bibliotek) utökas. När det gäller främjandet av digitala färdigheter måste utbildningsprogram, workshops och utbildningsinitiativ utformas för att tillgodose olika sociala bakgrunder och intersektionella diskrimineringar, så att språkbarriärer inte hindrar migranter och flyktingar från att förvärva viktiga digitala kompetenser. Digitalt engagemang och känslan av appropriering bör också förstärkas genom att involvera samhällen i sårbara situationer i utformningen av digitala verktyg, så att deras behov och specifika utmaningar tas tillgodose. Dessutom är det avgörande att öka medvetenheten om främlingsfientlighet och misogyni i digitala miljöer, särskilt i samband med desinformation. Att uppmuntra motberättelser och stödja alternativa perspektiv kan utmana befintliga stereotyper och fördomar. Slutligen kan främjandet av deltagande av marginaliserade grupper i digitala rum bidra till en mer positiv och humaniserad representation, uppmuntra empati, respekt och större social inkludering.

5.2 Tillgänglig design och universell design

EU:s direktiv om webbtillgänglighet upprätthåller tillgänglighetskrav för offentliga webbplatser och mobilapplikationer, vilket säkerställer enhetliga standarder mellan medlemsländerna.

Direktivet om audiovisuella medietjänster förbättrar tillgängligheten i traditionella och on-demand-medietjänster, medan den europeiska elektroniska kommunikationskoden kräver motsvarande tjänster och prisvärd tillgång till specialutrustning för användare med funktionsnedsättningar. eIDAS-förordningen säkrar gränsöverskridande digitala transaktioner genom att säkerställa tillgänglighet i digitala identitetstjänster. Marrakesh-direktivet och förordningen förbättrar tillgången till tryckt material för personer med funktionsnedsättning, och European Accessibility Act undanröjer hinder för tillgängliga produkter och tjänster, inklusive webb- och operativsystemtillgänglighet. Digital tillgänglighet innebär att webbinnehåll såsom texter, bilder, former, ljud etc. bör vara tillgängligt och begripligt för så många som möjligt utan diskriminering. Danmark leder inom tillgänglig digital design genom att följa Web Content Accessibility Guidelines (WCAG). Danska designers integrerar universella designprinciper och säkerställer att digitala produkter och tjänster tillgodoser alla användare, särskilt de med funktionsnedsättningar. Dessa initiativ stärker Danmarks engagemang för digital inkludering.

Finland upprätthåller European Accessibility Act och kräver att både offentlig och privat sektor tillhandahåller tillgängliga digitala tjänster, inklusive telekommunikation, e-handel och självbetjäningsterminaler. Lagen om tillhandahållande av digitala tjänster säkerställer att offentliga digitala plattformar är tillgängliga för alla användare. Finlands nationella politik betonar jämlikhet, icke-diskriminering och aktivt deltagande av personer med funktionsnedsättningar. Social- och hälsoministeriet övervakar tillgänglighetslagstiftningen och införlivar återkoppling från intressenter för att skapa en omfattande ram

Europeiska unionen har infört en rad lagstiftningsåtgärder för att säkerställa en inkluderande digital miljö.

Tyskland prioriterar inkluderande digital utbildning genom att tillämpa principerna Universal Design for Learning på universitet, vilket säkerställer att elever med alla förmågor har lika tillgång till digital utbildning. Lärare behöver ytterligare resurser för att skapa tillgängligt digitalt material, vilket främjar en mer inkluderande lärmiljö. Det bredare "Design for All"-tillvägagångssättet främjar utvecklingen av teknologier som tillgodoser olika behov och förbättrar tillgängligheten inom digital utbildning och media.

Spanien betonar tillgänglig digital design och mediekompetens. Digitala plattformar integrerar funktioner som undertexter, skärmläsare och inkluderande språkalternativ. Initiativ för mediekompetens utbildar medborgare i att känna igen fördomar i algoritmer och verifiera informationstrovärdighet. Utbildningsprogram, inklusive EU-stödda initiativ, ger studenter färdigheter att identifiera desinformation och kritiskt engagera sig i digitalt innehåll.

Irland fokuserar på digital inkludering genom samarbete mellan regering och samhälle. Den nationella digitala strategin förbättrar uppkoppling, digitala färdigheter och tillgång till teknik. Digital Skills for Citizens-programmet erbjuder gratis utbildning till personer med låg digital läskunnighet, särskilt äldre och missgynnade grupper. Media Literacy Ireland (MLI) främjar mediekunskap, medan Data Protection Commission (DPC) fastställer tillgänglighetsstandarder för digitalt innehåll. Medborgarinformationstjänster hjälper marginaliserade samhällen att navigera i offentliga tjänster och digitala plattformar.

Ukraina använder digitala medier för att tillhandahålla tillgänglig information till internflyktingar (IDP:er), vilket hjälper dem att integreras i nya samhällen. Att säkerställa digital tillgänglighet i informationstjänster gör det möjligt för IDP:er att få tillgång till viktiga resurser, vilket underlättar deras övergång och främjar social inkludering. Dessa olika strategier visar att en kombination av lagstiftning, utbildning och samhällsengagemang är avgörande för att uppnå digital tillgänglighet för alla medborgare i hela Europa.

CEDEFOP definierar digital läskunnighet som "förmågan att använda informations- och kommunikationsteknologier för att hitta, kritiskt bedöma, skapa och kommunicera information, vilket kräver både kognitiva och tekniska färdigheter".

Detta koncept har tre dimensioner:

01

Praktiska färdigheter:

Förmågan att läsa, skriva och förstå olika typer av digitalt innehåll, såsom text, bilder, videor och ljud. Detta inkluderar också att veta hur man använder digitala verktyg för att kommunicera effektivt.

02

Kulturell medvetenhet:

Att förstå hur man använder digitala medier på ett lämpligt sätt i olika situationer, som att bygga relationer online för sociala, utbildningsmässiga eller arbetsrelaterade ändamål.

03

Kritiskt tänkande:

Att vara verkligt digitalt kunnig innebär inte bara att använda digitala medier väl utan också att ifrågasätta och förbättra hur de fungerar, "utveckla förmågan att aktivt och kreativt omvandla dem".

I europeisk kontext erkänns digital läskunnighet som en nödvändig färdighet för fullt deltagande i samhället, inklusive tekniska, kognitiva, sociala, medborgarligen och kreativa kompetenser. Dessa färdigheter bör göra det möjligt för individer att engagera sig i livets ekonomiska, sociala och kulturella aspekter samtidigt som de spelar en aktiv roll i demokratiska processer.

Medieläskunnighet, och särskilt dimensionen kritiskt tänkande, är nära kopplad till demokrati, vilket säkerställer att individer kan kritiskt utvärdera digitalt innehåll och delta ansvarsfullt i digitala rum.

Europarådet stärker detta koncept genom digitalt medborgarskap, som främjar ansvarsfullt och respektfullt digitalt engagemang, tillgång till tillförlitlig information och försvar av mänskliga rättigheter. Europeiska kommissionen lyfter fram vikten av mediekunskap och har svarat med initiativ som Digital Education Action Plan (2021–2027), som syftar till att skapa högkvalitativ, inkluderande och tillgänglig digital utbildning, samt Digital Citizenship Education Handbook, som ger vägledning till utbildare och beslutsfattare om att främja ansvarsfullt digitalt engagemang.

Danmarks digitala strategi prioriterar inkludering och säkerställer digital läskunnighet för alla medborgare. Initiativ som Digital Post, som kräver digital kommunikation med den offentliga sektorn, har mött utmaningar, särskilt bland äldre och invandrare. Som ett resultat har Danmark ökat investeringarna i digital kompetensträning för att överbrygga läskunnighetsklyftan och säkerställa ett bredare deltagande i den digitala ekonomin.

Finland integrerar medieläskunnighet i sitt nationella utbildningssystem och säkerställer att individer utvecklar viktiga digitala färdigheter från tidig barndom till vuxen ålder. National Audiovisual Institute leder initiativ för mediekunskap, främjar ansvarsfull mediekonsumtion och medborgarligt engagemang. Folkbibliotek och sociala organisationer stödjer livslång medieutbildning och hjälper vuxna och äldre att förbättra sin digitala kompetens. Regeringen betonar också mediekunskap för att bekämpa desinformation, särskilt inom områden relaterade till nationell säkerhet och immigration.

Tyskland främjar medieläskunnighet genom storskaliga kampanjer organiserade av delstaterna. Dessa kampanjer ökar medvetenheten om ansvarsfullt digitalt engagemang och ger medborgarna verktyg för att navigera i digitala miljöer på ett säkert sätt. Fokus ligger inte bara på tillgång till teknik utan också på att utrusta individer med kritiska färdigheter för att utvärdera information och skydda sig mot digitala hot.

Spanien har infört en heltäckande strategi för digital inkludering. Sedan 2013 har landet utvecklat initiativ med fokus på tillgänglighet, digital läskunnighet, jämställdhet och anställningsbarhet. Spain Digital 2026 prioriterar mediekunskap och algoritmisk läskunnighet, vilket hjälper användare att förstå digitala innehållsbiaser och engagera sig kritiskt i onlineinformation. Utbildningsprogram lär eleverna att bedöma källtrovärdighet och upptäcka felinformation, vilket stödjer informerat medborgerligt deltagande.

Irland främjar digital läskunnighet genom samarbete mellan regeringen, ideella organisationer och samhällsorganisationer. Media Literacy Ireland (MLI) främjar kritisk medieutvärdering, medan Data Protection Commission (DPC) fastställer tillgänglighetsstandarder för digitalt innehåll. Den nationella digitala strategin betonar uppkoppling, digitala färdigheter och tillgång till teknik. Digital Skills for Citizens-programmet erbjuder gratis utbildning till utsatta grupper, vilket säkerställer att alla medborgare kan dra nytta av digitala framsteg.

Ukraina understryker vikten av digital läskunnighet för att främja inkludering, särskilt bland internflyktingar (IDP). Digitala medier hjälper individer att integreras i nya samhällen genom att tillhandahålla tillgänglig information om viktiga tjänster. Omfattande digitala läskunnighetsprogram, med fokus på barn och ungdomar, syftar till att stärka viktiga mediefärdigheter och främja ansvarsfullt digitalt engagemang.

Genom att upprätthålla skyddslagar och stödja gräsrotsinitiativ utnyttjar Ukraina digitala medier för att bygga ett informerat och sammankopplat samhälle.

Turkiet har lanserat Digital Turkey Project för att förbättra digital infrastruktur och läskunnighet. Digitala medieplattformar spelar en avgörande roll i det offentliga samtalet och social inkludering, särskilt för underrepresenterade grupper som etniska minoriteter, kvinnor och personer med funktionsnedsättningar. Statliga initiativ fokuserar på att utöka tillgången till digitala resurser, medan civilsamhällesorganisationer förespråkar program för medieinkludering och läskunnighet för att överbrygga sociala klyftor.

Varje land genomför olika strategier för att förbättra mediekunskap och digital inkludering med hjälp av en policy- och strategisk ram och med fokus på utbildningsinitiativ och i vissa fall skapa och främja möjligheter till samhällsutveckling. Dessa olika angreppssätt belyser den övergripande betydelsen av mediekunskap för att främja demokratiskt deltagande, kritiskt tänkande och digital motståndskraft. I detta sammanhang är det viktigt att understryka att de utmaningar som dessa policyer står inför är kopplade till risken att upprätthålla ojämlikheter. Av denna anledning är ett intersektionellt angreppssätt avgörande för att ta itu med 'benet' av digitala ojämlikheter.

Digital läskunnighet är avgörande för att stärka utsatta samhällen. Dessutom kan digital läskunnighet främja gemenskapsbyggande och kollektiv handling, vilket förbättrar det kulturella och sociala kapitalet hos de som befinner sig i en sårbar situation. Möjligheten att använda digitala medier effektivt gör det möjligt att dela erfarenheter, förespråka rättigheter och samarbeta i projekt som syftar till att förbättra deras sociala status. Att ta itu med det kulturella och sociala kapitalet genom gemenskapsbyggande är avgörande för att skapa rättvisa möjligheter och främja ett mer inkluderande digitalt samhälle där alla röster hörs och representeras.

5.3 Att stärka marginaliserade samhällen genom digitala plattformar

Internet och digitala plattformar spelar en avgörande roll för att främja gemenskap och social inkludering. I olika länder har initiativ utvecklats som använder digital teknik för att stärka marginaliserade grupper, stödja fredsbyggande processer och stärka lokala nätverk.

I Tyskland fungerar digitala plattformar som verktyg för lokal social inkludering. Grannskapsrelaterade plattformar, från volontärdrivna bloggar till professionella nationella nätverk, skapar utrymmen där människor kan knyta kontakter, dela information och delta i lokala initiativ. Dessa plattformar hjälper till att överbrygga sociala klyftor genom att samla olika samhällsmedlemmar, vilket gör det möjligt för dem som tidigare utesluts från lokala diskussioner att aktivt engagera sig. Danmark har identifierat Red Barnet Ungdom (Rädda Barnen, Ungdom, Ungdom) och Ungdommens Røde Kors (Ungdomens Röda Kors Danmark) som nyckelplattformar med fokus på mentorskap för ungdomar i riskzonen.

I Finland används teknik för konflikthantering och fredsbyggande. Crisis Management Initiative (CMI) använder nätverksanalys och big data för att modellera konflikter, vilket förbättrar konfliktanalys och beslutsprocesser. Den utvecklar också webbaserade verktyg för att förbättra inkluderande beslutsfattande och framförhållning.

Social inkludering genom digitala medier i fredsprocesser - Finlands fredsteknologiska ekosystem kännetecknas av ett starkt fokus på samarbete, kontinuerligt lärande och systematisk konsekvensbedömning, vilket gör det till ett innovativt och framåtblickande tillvägagångssätt för fredsbyggande.

I Spanien fokuserar gemenskapsbyggande insatser på social egenmakt. Experter lyfter fram vikten av kollektivt arbete för att förstärka rösterna från exkluderade samhällen. Plattformar som Afroféminas och Afrocolectiva skapar eget innehåll för att utmana dominerande berättelser och främja representation. Studier visar att digitala plattformar är avgörande för att förbättra den sociala, ekonomiska och kulturella inkluderingen av marginaliserade grupper.

Irland främjar flera initiativ digital inkludering och konfliktlösning. SICAP-programmet ger riktat stöd till utsatta individer och hjälper dem att få tillgång till digitala verktyg och tjänster. New Communities Partnership (NCP) erbjuder digitala läskunnighetsworkshops för flyktingar och migranter, där praktiska färdigheter som online-jobbsökande och tillgång till offentliga tjänster lär ut sig. I Irland och Nordirland används digitala medier också för att främja fredsbyggande, social sammanhållning och respektfull online-interaktion. Dessa initiativ fokuserar på att minska negativitet online, desinformation och hatpropaganda samtidigt som marginaliserade grupper kan delta fullt ut i det digitala samhället.

I Turkiet möjliggör digitala plattformar kollektiv handling och påverkansarbete. Fallstudier visar att ungdomar, kvinnor och andra missgynnade grupper använder sociala medier och onlineforum för att skapa stödjande gemenskaper. Dessa digitala utrymmen gör det möjligt för individer att dela erfarenheter, förespråka för rättigheter och samarbeta kring initiativ som förbättrar deras sociala villkor.

De utvalda initiativen visar unika och innovativa metoder för gemenskapsbyggande med fokus på big data och fredsbyggande; innehållsskapande för att representera underrepresenterade röster; digital läskunnighet riktad till flyktingar och migranter; mobilisering av gräsrotssamhällen för att främja inkludering. Alla visar den positiva effekten av digitala plattformar och onlinefältet när det gäller meningsfull social förändring och stärker social inkludering i lokala samhällen. Men som upprepade gånger påpekats i denna rapport är trenden med internet och digitala plattformar att reproducera de ojämlikheter och den diskriminering som sker i det fysiska livet.

06

Lärdomar, utmaningar och möjligheter

Digital inkluderingsinitiativ lyfter fram vikten av **tillgänglighet, digital läskunnighet, samhällsengagemang, samarbete mellan olika intressenter eller rättvist deltagande**. Varje nationell rapport har presenterat värdefulla lärdomar och står inför unika utmaningar i att främja inkluderande digitala rum.

Lärdomar

Danmark betonar behovet av en strukturerad digital strategi som säkerställer tillgänglighet och läskunnighet.

Införandet av Digital Post visade på nödvändigheten av digital färdighetsutbildning, särskilt för äldre vuxna, och visade att inkluderingsinsatser måste vara kontinuerliga och anpassningsbara.

Finland visar hur en kombination av digitala och personliga interaktioner, tillsammans med att använda sociala medier för påverkansarbete, effektivt kan medla inkludering, deltagande och fredsbyggande. Att säkerställa ansvarsfull digital medieanvändning och stärka digitala kapaciteter inom alla samhällsgrupper är dock fortfarande avgörande.

Tyskland understryker vikten av mediekunskap och digital utbildning på alla nivåer. Nationella kampanjer och digitala lärandeprogram visar att inkludering går bortom enbart tillgång till teknik, och kräver tillräckliga färdigheter och infrastruktur för att stödja utbildning och arbetskraftsutveckling

Ukraina lyfter fram riskerna med desinformation, integritetskränkningar och uteslutning. Digital läskunnighet, starka regleringsramar och gräsrotsrörelser spelar en nyckelroll i att mildra dessa utmaningar samtidigt som de maximerar potentialen i digitala medier för inkludering och deltagande.

Spanien betonar vikten av digital läskunnighet, rättvis tillgång till teknologiska resurser och tillgången till digitala plattformar. Inkluderingen av marginaliserade grupper i beslutsprocesser och innehållsskapande främjar egenmakt och motverkar dominerande berättelser.

Irland lyfter fram den grundläggande rollen för digital läskunnighet för marginaliserade samhällen och betonar nödvändigheten av skräddarsydda program och ett varaktigt samarbete mellan statliga och icke-statliga enheter.

Turkiet visar hur digitala plattformar kan fungera som kraftfulla verktyg för gemenskapsbyggande och påverkansarbete, som möjliggör för marginaliserade grupper att dela erfarenheter och förespråka för sina rättigheter.

Ukraina lyfter fram riskerna med desinformation, integritetskränkningar och uteslutning. Digital läskunnighet, starka regleringsramar och gräsrotsrörelser spelar en nyckelroll i att mildra dessa utmaningar samtidigt som de maximerar potentialen i digitala medier för inkludering och deltagande.

Spanien betonar vikten av digital läskunnighet, rättvis tillgång till teknologiska resurser och

tillgången till digitala plattformar. Inkluderingen av marginaliserade grupper i beslutsprocesser och innehållsskapande främjar egenmakt och motverkar dominerande berättelser.

Irland lyfter fram den grundläggande rollen för digital läskunnighet för marginaliserade samhällen och betonar nödvändigheten av skräddarsydda program och ett varaktigt samarbete mellan statliga och icke-statliga enheter.

Turkiet visar hur digitala plattformar kan fungera som kraftfulla verktyg för gemenskapsbyggande och påverkansarbete, som möjliggör för marginaliserade grupper att dela erfarenheter och förespråka för sina rättigheter.

Utmaningar

Trots insatser för digital inkludering finns det några av dessa ihållande hinder: hatpropaganda, desinformation, trakasserier på nätet, främlingsfientlighet, brist på representation i det virtuella rummet och den digitala klyftan.

Flera länder står inför betydande utmaningar när det gäller digital inkludering. I Danmark kvarstår svårigheter att överbrygga klyftan i digital kompetens, särskilt bland äldre personer och invandrare, samtidigt som trakasserier på nätet fortsätter att utgöra ett akut problem. Finland och Ukraina möter utmaningar kopplade till att säkerställa rättvis digital tillgång samt att motverka spridningen av desinformation. I Tyskland finns ett fortsatt behov av förbättrad digital infrastruktur för utbildning och kompetensutveckling, där lärare uttrycker missnöje med tillgången till resurser och fortbildning. Spanien står inför hinder när det gäller att uppnå jämlik tillgång till teknik och att hantera former av digital diskriminering, vilket understryker behovet av infrastrukturella förbättringar för att stärka digital inkludering. I Irland kvarstår skillnader i digital infrastruktur, särskilt mellan urbana områden och landsbygden, samtidigt som behovet av rättvis tillgång till digitala resurser är fortsatt centralt. Turkiet står inför utmaningar som rör behovet av att stärka offentlig-privata partnerskap för att främja digital inkludering.

Samtidigt finns betydande möjligheter för länder att stärka digital inkludering genom att utnyttja framväxande teknologier, såsom artificiell intelligens och lösningar med öppen källkod. Danmarks satsningar på AI-baserade tillgänglighetsverktyg erbjuder en modell som kan inspirera andra länder. Finlands engagemang för en inkluderande digital transformation belyser potentialen i digitala medier att främja deltagande och sammanhållna samhällen. I Tyskland utgör initiativet Digital Pact for Schools en möjlighet att stärka digital utbildning genom riktade investeringar i infrastruktur. Spaniens fokus på tvärssektoriella policyer kan bidra till utvecklingen av ett mer inkluderande digitalt samhälle. Irlands strategi att främja digital egenmakt genom innovation och samarbete kan fungera som en förebild för globala insatser inom digital inkludering. Slutligen kan Turkiet dra nytta av långsiktiga infrastrukturesatsningar och initiativ för digital läskunnighet för att maximera effekten av digitala verktyg och minska den digitala klyftan.

Möjligheter

Länder kan utnyttja **framväxande teknologier**, såsom **AI och öppna källkodslösningar**, för att **öka digital inkludering**.

Danmarks fokus på AI-drivna tillgänglighetsverktyg ger en modell för andra nationer. Finlands engagemang för inkluderande digital transformation lyfter fram potentialen i digitala medier att skapa deltagande samhällen. Tysklands "Digital Pact for Schools" erbjuder en möjlighet att stärka digital utbildning genom investeringar i infrastruktur. Spaniens fokus på tvärssektoriella

policyer kan leda till ett mer inkluderande digitalt samhälle. Irlands syn på att främja digital egenmakt genom innovation och samarbete kan fungera som en modell för globala insatser för digital inkludering. Turkiet kan dra nytta av långvariga förbättringar av infrastruktur och digital kompetens.

Viktiga åtgärdsområden

01

Utbildning, utbildning, utbildning. Utöka digitala läskunnighetsprogram:

Att säkerställa att alla människor – särskilt personer i sårbara situationer eller där flera former av ojämlikhet samverkar – ges meningsfull och praktiskt användbar utbildning för att effektivt kunna navigera i digitala miljöer och utveckla kritiskt tänkande är centralt. Lika viktigt är att integrera principerna för Universal Design for Learning (UDL) och digital kompetens i kärnan av läroplaner, såväl inom formell som icke-formell utbildning. Vidare bör livslångt lärande främjas genom utbildningsinsatser som beaktar intersektionella perspektiv och människors olika sätt att appropriera och använda internet och digitala medier.

02

Samhällsengagemang:

Framgångsrika initiativ involverar ofta aktivt samhällsengagemang, där grupper i sårbara situationer är involverade i utformningen.

03

Förbättra infrastruktur och tillgänglighet:

Att överbrygga luckor i teknologisk infrastruktur, särskilt på landsbygden, och säkerställa att digitala verktyg är tillgängliga för alla individer.

04

Stärka digitala rättigheter och skydd:

Utveckling av policyer för att minska nättrakasserier, desinformation och integritetskränkningar samtidigt som en trygg digital miljö främjas.

05

Främjande av inkluderande innehållsskapande:

Att stödja grupper som riskerar att uteslutas eller marginaliseras i att själva producera och ha kontroll över digitala berättelser som speglar deras erfarenheter och perspektiv är avgörande. När olika röster – med hög kompetens inom både interkulturella och digitala områden och med medvetenhet om intersektionell diskriminering – ges möjlighet att skapa, sprida och dela digitalt innehåll och motberättelser som utmanar stereotyper och fördomar, bidrar detta till en mer mångfacetterad representation i det virtuella rummet. Ett sådant deltagande gör det digitala rummet rikare i termer av dialog, demokrati och pluralistiska bidrag.

Viktiga åtgärds-områden

06

Uppmuntra samarbete mellan flera intressenter:

Den stora majoriteten av de gemensamma initiativen kännetecknas av ett brett engagemang från flera aktörer, där regeringar, ideella organisationer och civilsamhällesorganisationer – i vissa fall även gräsrotsinitiativ – deltar aktivt. I flera sammanhang har även privata aktörer varit involverade i projekt och aktiviteter. Ett sådant helhetsorienterat tillvägagångssätt säkerställer att olika perspektiv beaktas och skapar gynnsamma förutsättningar för att utveckla hållbara och effektiva strategier för digital inkludering

07

Övervakning och utvärdering av digitala initiativ:

Etablera ramverk för att bedöma effektiviteten av digitala inkluderingsprogram och anpassa strategier baserade på evidensbaserade resultat.

08

Strategiska policyer som tar itu med strukturella hinder:

Att identifiera och hantera strukturella hinder ur ett intersektionellt perspektiv är avgörande för att säkerställa att alla individer kan dra nytta av digitala medier och navigera i digitala miljöer på ett säkert sätt. Sådana hinder omfattar bland annat kulturella mönster, socioekonomiska ojämlikheter och bristande tillgänglighet. Policyåtgärder som syftar till att minska dessa strukturella barriärer har visat sig vara effektiva för att främja digital inkludering.

Även om varje land uppvisar unika utmaningar och lösningar framträder ett antal gemensamma teman. Dessa inkluderar behovet av strategiska policyer för att minska den digitala klyftan, kontinuerlig utbildning i digital läskunnighet, investeringar i digital infrastruktur samt åtgärder för att motverka hatpropaganda, rasism och diskriminering. Vidare betonas vikten av att identifiera och motverka mekanismer som riskerar

att reproducera sociala ojämlikheter offline i digitala sammanhang, samt att främja ett aktivt deltagande från marginaliserade grupper.

Genom att fokusera på dessa områden kan samhällen bidra till utvecklingen av en mer inkluderande digital framtid, där alla – oavsett bakgrund eller livsvillkor – ges likvärdiga möjligheter att ta del av digitala resurser.

Slutsatser om digital inkludering för utsatta samhällen, migranter och flyktingar

Den europeiska kontextrapporten visar att **betydande framsteg har gjorts inom området digital inkludering**, samtidigt som **flera utmaningar kvarstår** när det gäller att säkerställa meningsfull delaktighet, fredsbyggande och mångfald genom digitala medier. Europeiska unionen (EU) har etablerat ett brett spektrum av policyer, rättsliga ramar och projekt med syfte att främja social inkludering och överbrygga den digitala klyftan. Initiativ såsom #ATodoColor och ALL DIGITAL Weeks illustrerar EU:s långsiktiga engagemang för att stärka digital läskunnighet och inkludering i hela unionen.

Dessa initiativ tenderar dock att i första hand prioritera inkludering och utveckling av digitala färdigheter, snarare än att utgå från en medlingsdriven metod. Utvecklingen av medlingsstrategier som ett verktyg för inkludering och fredsbyggande utgör därför fortfarande ett område som kräver vidare utforskning och fördjupning.

Danmarks syn på inkluderande digitala medier kan beskrivas som progressiv, med starka offentlig-privata samarbeten som adresserar den digitala klyftan samt problem relaterade till hatpropaganda och trakasserier på nätet. Samtidigt krävs ytterligare insatser för att bättre stödja äldre personer och invandrare samt för att säkerställa rättvis tillgång till digitala resurser och utbildning i digital läskunnighet. Finland betonar

den transformativa potentialen hos digitala medier, samtidigt som landet uppmärksammar tillhörande risker såsom desinformation, integritetsfrågor och uteslutning av personer med funktionsnedsättning. Fokus ligger på utbildning, skyddslagstiftning, prisvärdhet och gräsrots-engagemang för att motverka dessa risker.

Den digitala transformationen riskerar dock att präglas av en alltför optimistisk ansats om inte frågor om faktisk digital räckvidd och kompetensnivåer bland olika målgrupper beaktas i tillräcklig utsträckning. Därtill påverkar frågor om ägande av digitala plattformar, kommersiella intressen och skilda tolkningar av demokratiska värden i vilken utsträckning digitala medier kan fungera som ett effektivt verktyg för inkludering.

Tyskland har gjort stadiga framsteg i integreringen av digitala medier inom olika samhällssektorer, med ett starkt fokus på mediekompetens, digital infrastruktur och inkluderande utbildning. Även om utmaningar kvarstår när det gäller infrastruktur och lärarutbildning, erbjuder landets tydliga engagemang för digital inkludering betydande möjligheter att bygga ett mer jämlikt digitalt samhälle.

Ukraina betonar digital läskunnighet, skyddande lagstiftning och gräsrotsinitiativ som centrala medel för att främja inkludering och deltagande. Att säkerställa ett ansvarsfullt användande av digitala medier är avgörande för att utveckla ett informerat och sammanlänkat samhälle.

Spanien lyfter fram både potentialen och riskerna med digitala medier i relation till social inkludering. Digitala plattformar kan skapa möjligheter för synlighet och deltagande, men riskerar samtidigt att reproducera ojämlikhet om de inte hanteras på ett ansvarsfullt sätt. Landet prioriterar därför digital och algoritmisk läskunnighet, innehållsreglering samt ansvarsfullt digitalt deltagande. Rekommendationer omfattar att integrera digital läskunnighet i både formell och icke-formell utbildning, skapa tillgängliga digitala deltagandemiljöer samt uppmuntra digitala plattformar att ta ett större ansvar för moderering av skadligt innehåll. Spanien betonar även betydelsen av öppna utbildningsresurser (Open Educational Resources, OER) för att främja digital inkludering och stödja marginaliserade grupper genom kamratmentorskap och samhällsbaserade program för digital tillgång.

Förändring kan uppnås genom samhällsengagemang, långsiktiga och hållbara initiativ som bygger på samarbete mellan flera aktörer samt genom utbildning. Den inkluderande och kritiska roll som formell, icke-formell och informell utbildning spelar i arbetet med att motverka digitala ojämlikheter är avgörande, liksom utbildning i centrala digitala kompetenser och färdigheter samt skapandet av tillgängliga, engagerande och mångfaldiga lärmiljöer. Genom att adressera dessa aspekter kan samhällen arbeta mot en mer inkluderande, deltagande och jämlik digital framtid för sårbara grupper, migranter och flyktingar.

Irland presenterar ett särskilt tillvägagångssätt för digital inkludering, med särskilt fokus på migranter och flyktingars behov. Landet har implementerat initiativ såsom Digital Skills for Citizens, som syftar till att tillhandahålla grundläggande digital kompetens till personer som riskerar digital exkludering. Irland betonar även samhällsbaserade program för digital läskunnighet och använder lokala organisationer och bibliotek för att nå utsatta grupper. Samtidigt kvarstår utmaningar när det gäller att säkerställa konsekvent tillgång till prisvärda digitala verktyg och höghastighetsinternet, särskilt i landsbygds-områden. Därutöver arbetar Irland med att stärka det rättsliga skyddet mot desinformation och hatpropaganda på nätet, med ambitionen att finna en balanserad ansats som både värnar yttrandefriheten och motverkar digital skada.

Sammanfattningsvis bör strategiska beslut om att göra internet till en mångfaldig, säker och inkluderande miljö ta hänsyn till den kvarstående digitala klyftan, särskilt i landsbygdsområden och bland sårbara grupper som kan påverkas av intersektionell diskriminering. Vidare behöver bristen på heltäckande program för digital läskunnighet och avsaknaden av ett intersektionellt perspektiv adresseras, liksom den begränsade representationen av mångfaldiga röster i det virtuella rummet. Slutligen måste det uppmärksammas att den nuvarande utvecklingen av digitala plattformar i många fall bidrar till att reproducera och förstärka stereotyper, fördomar och sociala ojämlikheter.

08

Slutliga förslag relaterade till arbetet med kompetenser och färdigheter

Baserat på rapportens huvudsakliga resultat syftar följande avsnitt till att identifiera centrala element som kan bearbetas inom området digital kompetens och färdighetsnivåer, med utgångspunkt i Europeiska unionens ramverk för digital kompetens (DigComp). De nedan presenterade digitala färdigheterna och kompetenserna är avgörande för att främja digital inkludering bland sårbara grupper, särskilt migranter och flyktingar.

Följande **digitala färdigheter och kompetenser** är avgörande för att främja digital inkludering bland utsatta grupper, särskilt migranter och flyktingar.

01 Informations- och datakunskap

- Förmåga att söka, utvärdera och kritiskt analysera digitalt innehåll.
- Kritiskt tänkande. Identifiera desinformation, falska nyheter och integritetsbekymmer

02 Kommunikation och samarbete

- Korrekt användning av digitala verktyg.
- Kunskap och användning av kommunikationsverktyg och kommunikationsstrategier, till exempel berättande.
- Interkulturell kompetens eller medvetenhet om kulturella skillnader inom digital kommunikation.

03 Digitalt innehållsskapande:

- Färdigheter för att producera, modifiera och dela digitalt innehåll på ett kulturellt inkluderande sätt.
- Etisk användning av digitala plattformar, respekt för upphovsrätt och immateriella rättigheter.

04 Säkerhet och cybersäkerhet

- Skydd av personuppgifter och integritetsrättigheter.
- Medvetenhet om onlinerisker, bedrägerier och nätmobbning.

05 Problemlösning i digitala miljöer

- Att anpassa sig till nya digitala verktyg och övervinna tekniska hinder.
- Att använda digitala resurser för utbildning, sysselsättning och medborgerligt deltagande.

Kompetenser och färdigheter för innehållsskapare för att främja digital inkludering

01 Interkulturell kommunikation och medvetenhet

- Understanding cultural sensitivities and diverse perspectives.
- Adapting content to be inclusive and accessible for different communities

02 Inclusive Storytelling and Representation

- Ethical and responsible portrayal of vulnerable communities.
- Engaging groups in situation of vulnerability such as migrants and refugees in content creation to amplify their voices.

03 Digital tillgänglighet och universell design

- Ensuring content is fully accessible.
- Using clear language, alt-text for images, and voice-over options

04 Mediekunskap och kritiskt tänkande

- Identifiering av desinformation och falska nyheter.
- Främjar positivt digitalt engagemang och onlinesäkerhet.

05 Samhällsengagemang och samskapande

- Att involvera marginaliserade grupper i innehållsutvecklingsprocessen.
- Uppmuntra respektfullt digitalt deltagande genom interaktiva medier.

Digitala innehållsskapare spelar en avgörande roll i att främja digital inkludering. Enligt DigiComp-ramverket bör följande färdigheter betonas eller adresseras:

01 Informations- och datakunskap

- Bläddrande, sökning och filtrering av data, information och digitalt innehåll
- Utvärdering av data, information och digitalt innehåll
- Hantering av data, information och digitalt innehåll

02 Kommunikation och samarbete

- Interaktion genom digitala teknologier
- Delning genom digitala teknologier
- Engagera medborgarskap genom digitala teknologier
- Samarbete genom digitala teknologier
- Netiquette

03 Hantering av digital identitet

- Digitalt innehållsskapande
- Utveckling av digitalt innehåll
- Integrering och omarbetning av digitalt innehåll
- Upphovsrätt och licenser

04 Säkerhet

- Skydd av personuppgifter och integritet
- Att skydda hälsa och välbefinnande
- Problemlösning
- Identifiering av digitala kompetensluckor

Genom att integrera dessa kompetenser och färdigheter kan både utsatta samhällen och digitala innehållsskapare bidra till ett mer inkluderande och rättvist digitalt landskap.

* Observera att för att hantera avfall, vänligen skriv ut detta dokument i gråskala eller svartvitt istället för i färg. Skriv ut på båda sidor av pappret (duplex) och om du kan skriva ut flera bilder eller sidor på en sida.

www.includememedia.eu

Följ vår resa

This work is licensed under

Creative Commons
Attribution-NonCommercial-
ShareAlike 4.0 International

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them